

פיגול? אלא בהכרח, שאף מחשבת אכילה ביותר מכדי אכילת פרס מפגלת.

ודוחה הגמרא: **דלמא** מה שנאמר במשנה "להקטיר". הכוונה היא להקטרה **בהיסק גדול**, השורף בפחות מכדי אכילת פרס.⁽¹⁵⁾ ובאופן זה, כשחישב לאכול ולאכול מצטרף, אבל אם יחשב את שתי האכילות ביותר מכדי אכילת פרס, אין זה פיגול.⁽¹⁶⁾

ומשמע כי **טעמא** שלא מצטרפים הוא משום שחישב **לאכול ולהקטיר**. הא אם יחשב **לאכול** כחצי זית **ולאכול** כחצי זית באופן שהוא **דומיא דלהקטיר**, מצטרף לפיגול.

והא הקטרה – ביותר מכדי אכילת פרס הוא. ואם כן, הוא הדין אכילה הדומה להקטרה, מדובר בה באופן שחישב לאכול כחצי זית ולשהות יותר מכדי אכילת פרס ולאכול עוד חצי זית. וכיצד זה

אולם השפת אמת כתב, שבאמת אין חילוק בין יותר מכדי אכילת פרס לאכילת שני בני אדם, ורבה שהסתפק ביותר מכדי אכילת פרס, לא ידע שכבר הסתפק רב אשי באכילת שני בני אדם, ולכן הסתפק ביותר מכדי אכילת פרס והוא הדין לאכילת שני בני אדם.

15. בכתבי הגרי"ז הוכיח מדברי הגמרא שאמרה "דילמא בהיסק גדול" שמחשבת פיגול בהקטרה צריכה להיות על הקטרה גמורה חוץ לזמנו עד שישרף ולא די במה שיחשב שימשול האור במקצת או שיוצת האור ברובו, והגם שדין הקטרה עצמו מתקיים בזה מכל מקום לענין מחשבת פיגול יש לו לחשב שישרף לגמרי, כי אם היה די במחשבה על שימשול האור במקצתו או שיוצת ברובו הרי מצינו הקטרה בתוך כדי אכילת פרס אף בהיסק קטן שהרי ודאי שאין צריך יותר משיעור זה למשילת האור ברובו ולמה לגמרא להעמיד דווקא בהיסק גדול, אלא בהכרח שצריך מחשבה על שריפת כולו, והביאור בזה, כי מה שמועיל משילת האור במקצתו אין זה משום שיש כאן הקטרה בפועל אלא שלדין הקטרה די בזה, ואם כן זה שייך רק בהקטרה כשירה שנאמר בה דין זה אבל הקטרה פסולה שלא נאמר בה דין זה הרי אין היא הקטרה אלא אם כן בפועל יהיה בה הקטרה והקטרה בפועל אינה אלא בשריפת כולו, ולכן מחשבת פיגול שהיא מחשבה על הקטרה פסולה צריכה להיות על שריפת כולו, והגם שהדין בהקטרה חוץ לזמנה הוא שאם עלו לא רדו ואם כן מחשבת הקטרה כשירה, מכל מקום דין מחשבה הפוסלת אינו שיחשוב שתהיה הקטרה כשירה חוץ לזמנו אלא מה שמחשב על הקטרה חוץ לזמנה בפסול שלא יהיה לה דין הקטרה זו היא מחשבה הפוסלת, ולכן אמנם בפועל תהיה זו הקטרה כשירה אבל במחשבתו חייב על הקטרה פסולה.

עוד ביאר, שכל מה שמועיל הוצת האור ברובו היינו רק כלפי הכשר הקרבן, אבל כלפי עצם הדבר המוקטר אין נחשבת הקטרה עד שישרף, ולכן פיגול שהוא על הדבר המוקטר צריך להיות על שריפת כולו כדין הקטרה.

16. בגמרא לא נפשט ספק זה של מחשבת אכילה ביותר מכדי אכילת פרס, אולם **הרמב"ם** נהלכות פסולי המוקדשין יד ין פסק שאף אכילה זו מצטרפת ופסול הקרבן. וכתב שם **הבס"ף משנה** שהוציא הרמב"ם דבר זה ממה שהוכיח אביי בדיוק המשנה ומה שדחתה הגמרא "דלמא בהיסק גדול" דחיה בעלמא היא ופשטות המשנה היא כפי שהוכיח אביי [ובחזו"א

אדם הנידון הוא אם בתר מחשבה אוליגן או בתר אוכלין, ואילו באכילה ביותר מכדי אכילת פרס הנידון הוא אם לאכילת גבוה מדמינן ליה או לאכילת הדיוט, ומבואר בזה שהוא נדון אחר, והדבר צריך ביאור.

ותירץ בכתבי הגרי"ז בדוחק, על פי מה שיש לחקור בדין כדי אכילת פרס, האם עיקר דין אכילה הוא בבת אחת אלא התחדשה הלכה שכל אכילה בכדי אכילת פרס מצטרפת, היינו, שגם זה נחשב כבת אחת, או שעיקר דין אכילה הוא אף ביותר מכדי אכילת פרס, אלא שהתחדש בדין שיעור אכילת פרס שאם יש הפסק יותר משיעור זה נחלקת האכילה ונמצא שיש כאן שתי אכילות של חצאי זיתים ולא אכילה אחת של כזית. והוכיח מהגמרא לקמן [ע א] שהביאה פסוק לחדש ששיעור אכילת כזית נבבלת עוף טהור הוא בכדי אכילת פרס, לפי שהיה מקום לומר, הואיל וטומאת נבלת עוף טהור בבית הבליעה חידוש הוא, אף ביותר משיעור זה היה מטמא. ומבואר שלולא שהתחדש שם דין של כדי אכילת פרס, היה השיעור אף ביותר מזה. והיינו שבדין כדי אכילת פרס התחדש שהוא מחלק את האכילה, וביותר מזה אין כאן אכילת כזית.

ולפי זה יש ליישב הסוגיא, שאמנם פשטה הגמרא בספק של אכילה בשני בני אדם שאין צריך מחשבת מעשה אכילה אלא די במה שיאכל כזית מהקרבן, אבל עדיין מסתפקת הגמרא, היות וביותר מכדי אכילת פרס אין כאן אכילת כזית אלא אכילת שני חצאי זיתים כיון ששיעור זה מחלק את האכילות, נמצא שלא חישב על כזית אלא על חצי זית. ומה שאין כן בחישב על שני בני אדם, היות ואין דין לחשב על האדם האוכל אלא רק שיהיה נאכל כזית מן הקרבן, ממילא לא חלה מחשבה זו של שני בני אדם, כיון שאין לאדם האוכל שום שייכות לענין פיגול.

הקהילות יעקב תירץ, שאמנם אכילה ביותר מכדי אכילת פרס באופן שאוכל חצי זית בשיעור זמן של אכילת חצי זית ושוהה שיעור כדי אכילת פרס ואוכל עוד חצי זית אין בה חסרון והרי היא כאכילת זית בשני בני אדם שהיא דרך אכילה ורק חסר בה צירוף של כזית, אבל סוגייתנו עוסקת באופן שמושך אכילת הכזית בשיעור של יותר מכדי אכילת פרס באופן שאוכל כל משהו ומשהו בפני עצמו, ובוה יש חסרון שאין דרך אכילה בכך וגרע מאכילת כזית בשני בני אדם שהיא דרך אכילה, ולכן הסתפקה הגמרא בזה האם אכילה ממושכת כזו מועילה כי לאכילת גבוה מדמינן ליה או שצריך להיות כדרך אכילת הדיוט.